

Teeltkosten kunnen 20 procent lager

De lagere bietenprijs dwingt telers alle teeltkosten kritisch tegen het licht te houden. Besparingen zijn mogelijk bij oogst, grondbewerking, zaadbehandeling, zaaien, bemesting en gewasbescherming. Door de suikermarkthervorming daalt de minimum bietenprijs tot 2009 met bijna 40%. Telers kunnen dat deels compenseren met opbrengstverhoging. Daarnaast is een verlaging van de teeltkosten noodzakelijk. Een kostenbesparing van 20% is mogelijk!

De oogstkosten bedragen bijna eenderde van de teeltkosten. Doordat een gemiddelde rooier jaarlijks slechts 200 hectare rooit, ligt de kostprijs op een relatief hoog niveau. Technisch gezien kan een rooier gemakkelijk 400 hectare aan. Door een lager bietenareaal is hiervoor samenwerking tussen loonwerkers en uit de markt nemen van rooiers noodzakelijk. Bij een bezetting van 400 hectare daalt de kostprijs van de bietenoogst met 30%. Naast samenwerking zijn er nog mogelijkheden om het areaal per rooier te vergroten, zoals het hanteren van een langere daginzet (bijvoorbeeld 24 uur in plaats van 10 uur), eerder beginnen met op voorraad rooien (vanaf 20 oktober in plaats van 1 november), gebruik maken van grote percelen (betekent ook samenwerken met collega's), percelen in één keer rooien, de inzet van optimaal en voldoende groot transport van de bieten naar de hoop en een optimale samenwerking tussen teler, loonwerker en suikerindustrie. Ook het langer gebruiken van technisch goed onderhouden rooiers en rooien onder gunstige weersomstandigheden dragen bij aan een groter areaal per rooier. Gunstige weersomstandigheden garanderen namelijk een grotere rooicapaciteit met minder oogstverliezen.

Kijk kritisch naar brandstofkosten

De toenemende brandstofprijzen blijven de kostprijs verhogen. Besparingen hierin zijn mogelijk. Grond dieper bewerken dan 25 cm geeft geen hogere opbrengst. Het brandstofverbruik neemt echter bij 25% dieper bewerken met 10% toe.

Voldoende groot transport is noodzakelijk voor een grote rooicapaciteit.

Besparingen zijn ook mogelijk door een correcte afstelling van machines (tot 30%), in één werkgang klaarleggen van het zaaibed, systematisch rijden op lage bandspanning (tot 20%), verlaging van het motortoerental (al snel ruim 15%) en kritisch zijn op het verschil in specifiek brandstofverbruik bij trekkers (tot 25%).

Zelf ploegen niet altijd rendabel

Ploegen wordt traditioneel vaak uitgevoerd door telers zelf. Zelf ploegen is echter pas rendabel vanaf 50 hectare op zand- en dalgrond en vanaf 40 hectare op zavel-, klei- en lössgrond. Samenwerking kan hierbij al snel veel geld besparen.

Speciaal pillenzaad niet altijd nodig

Het aandeel speciaal pillenzaad bedraagt 75% van het areaal. In het zuidwesten, Flevoland, Zuid-Limburg (löss), Gelderland (Betuwe), Groningen (Oldambt), Noord-Holland (humusrijke zavel/klei in de Wieringermeer en in de Beemster en omgeving) en Noord- en Zuid-Holland (humusrijke zavel/klei in de Haarlemmermeer en omgeving en de binnenpolders) is het gebruik van speciaal pillenzaad vrijwel onvermijdelijk (zie figuur). Dit door een hoge druk van bladluizen (en daardoor mogelijk vergelingsziekte), bietenkevers (Flevoland, zuidwesten), miljoenpoten en springstaarten (Zuid-Limburg) en springstaarten in de andere genoemde gebieden.

Op de lichte grond in het noordoosten en het zuidoosten en op de niet-humusrijke zavel- en kleigrond in Noord- en Zuid-Holland wordt ook veel speciaal pillenzaad gebruikt. Echter, in deze regio's komen alleen bietenvlieg en aardvlo incidenteel voor. De schade is ook zeer beperkt. Speciaal pillenzaad is voor deze gebieden dus niet noodzakelijk en verhoogt de kosten onnodig met circa 50 euro per hectare.

Zelf zaaien niet altijd goedkoper

Ruim 40 procent van de suikerbietentelers zaait zelf. Berekeningen laten zien dat zelf zaaien met een tweedehands zaaimachine pas rendabel is vanaf een oppervlakte van 25 tot 30 hectare. Samenwerking kan ook bij zaaien veel geld besparen.

Bemestingskosten kunnen omlaag

De optimale stikstofgift voor de hoogste financiële opbrengst bedraagt gemiddeld voor alle grondsoorten circa 100 kg per hectare. In 2005 was de gemiddelde stikstofgift 130 kg per hectare (103 kg uit kunstmest). De hoeveelheid kunstmeststikstof kan dus met gemiddeld 30 kg omlaag. Dat bespaart ruim 20 euro per hectare (op basis van € 18,50/100 kg KAS).

In 2005 was de gemiddelde fosfaatgift (P_2O_5) aan suikerbieten 95 kg (57 kg uit kunstmest). Ruim 80% van de percelen heeft een Pw-getal hoger dan 30. Bij een Pw-getal hoger dan 30 stijgt de opbrengst van suikerbieten niet meer. De hoeveelheid kunstmestfosfaat kan dus met gemiddeld bijna 40 kg omlaag. Dat bespaart ruim 17 euro per hectare (op basis van € 0,45/kg P_2O_5). Ook stikstof vroeg inkopen voor het volgende seizoen geeft al snel een voordeel van 2,50 euro per 100 kg KAS. Bij een gift van 400 kg KAS per hectare (108 kg N) bespaart dit 10 euro per hectare.

Onkruidbestrijding kan goedkoper

Kritisch zijn op middelenkeuze, doseringen en spuittijdstip kan bij onkruidbestrijding veel geld besparen. Zo bespaart de inzet van enkelvoudige componenten, zoals een mengsel van fenmedifam, ethofumesaat, metamitron en een hulpstof, in plaats van een kant-en-klare combinatie tot 25 euro per hectare. Het niet inzetten van bodemherbiciden vóór opkomst geeft een besparing tot wel 60 euro per hectare. Onkruid bestrijden als het klein is, kan ook al snel tot 60 euro per hectare

Tabel. Potentiële kostenbesparingen in de bietenteelt

kostenpost	gemiddelde teeltkosten (€/ha)	potentiële besparing (€/ha)	opmerkingen bij de gemiddelde teeltkosten en potentiële besparingen
oogst	300	?	berekend is dat de kostprijs voor de loonwerker 30% daalt bij verdubbeling van het areaal van 200 naar 400 hectare per jaar per roomachine
(hoofd)grond-bewerking en zaaibedbereiding	130-275	35-80	- getoond zijn de kosten voor zelf ploegen (met voren-pakker) van 30 hectare op zand- en dalgrond (€ 130/ha) en de kosten voor zelf ploegen van 30 hectare op zavel-, klei- of lössgrond + klaarleggen van het zaaibed in twee werkgangen (€ 275/ha). - de besparing is bij het laten ploegen in loonwerk van 30 hectare op zand- en dalgrond (€ 35/ha) en van 30 hectare op zavel-, klei- en lössgrond + zelf klaarleggen van het zaaibed in één in plaats van twee keer (€ 80/ha)
brandstof (grondbewerking)	35	7	bij een gemiddelde brandstofbesparing van 20%
zaaizaadbehandeling	50	50	in bepaalde gebieden bij onnodig toepassen van speciaal pillenzaad
granulaat in de zaai-voor	140	140	in bepaalde gebieden bij onnodig toepassen
zaaien	120	50	- getoond zijn de kosten voor zelf zaaien van het gemiddelde areaal van 8 hectare (€ 120/ha) - de besparing is bij het laten zaaien van 8 hectare (€ 50/ha)
bemesting	150	47	getoond is de besparing bij het minder toepassen van gemiddeld 30 kg N en 40 kg P ₂ O ₅ per hectare uit kunstmest en het tijdig inkopen van kunstmeststikstof
onkruidbestrijding	185	50	getoond is de gemiddelde besparing per hectare
bladschimmelbestrijding	30	30	bladschimmels bestrijden kost circa 30 euro per hectare. Bij onnodig (vroeg) spuiten, kost dit nog eens 30 euro per hectare extra

besparen. Als onkruid te groot is voor het LDS, is verhogen van de dosering met 50% al snel tot 20 euro per hectare goedkoper dan de inzet van Safari of Lontrel. Voor aardappelopslagbestrijding werkt glyfosaat als enige afdoende. Wees gewaarschuwd: Safari, Lontrel, Dual Gold en Frontier Optima bestrijden geen aardappelopslag! Deze mid-

delen verhogen de kostprijs alleen al tot 65 euro per hectare. Ook de inzet van Dual Gold en Frontier Optima in het LDS, in plaats van metamitron en een grassenmiddel voor de bestrijding van breedbladige onkruiden en bepaalde grassen, verlaagt de kostprijs tot wel 30 euro per hectare. Het toevoegen van extra bodemherbiciden, zoals metami-

Noodzaak voor wel of niet toepassen van speciaal pillenzaad in de verschillende teeltgebieden.

tron of Dual Gold aan de laatste LDS-bespotting, kan de kostprijs onnodig doen oplopen tot 45 euro per hectare en geeft geen beter bestrijdingsresultaat later in het seizoen.

Rijenspuiten in combinatie met schoffelen is vrijwel nooit rendabel ten opzichte van volveldsspuiten. Het bestrijdingsresultaat van volveldsspuiten is doorgaans beter door de grotere slagvaardigheid.

Inzet granulaat bij vrijlevende aaltjes zelden rendabel

De inzet van granulaten tegen vrijlevende aaltjes, zoals Vydate of Temik, is niet rendabel bij aantallen lager dan 150 per 100 ml grond. Zelfs bij hogere aantallen is dit slechts in enkele gevallen rendabel. Onnodig inzetten van granulaat kan wel 140 euro per hectare kosten!

Bestrijding bladschimmels

Bestrijd bladschimmels op het juiste moment om opbrengstderving en kwaliteitsverlies te voorkomen. Volg de bladschimmelwaarschuwingsdienst en voorkom daarmee onnodig (vroeg) spuiten. Dit leidt tot extra kosten of spuiten op het verkeerde tijdstip (suboptimale werking).

Jos Pauwels

Meer gedetailleerde artikelen over kostprijsverlaging en achtergrondinformatie bij kostprijsberekeningen vindt u op www.irs.nl. Klik op 'publicaties' en vervolgens 'artikelen'.

